

Маја Обрадовић

МУЗИЧКА КУЛТУРА 4

Уџбеник за четврти разред основне школе

САДРЖАЈ

Водич кроз уџбеник.....	4
-------------------------	---

ЛАСТЕ ОДЛАЗЕ И ПОД КРОШЊЕ ПРОЛАЗЕ

До, ре, ми, фа, сол.....	8
Музика и игра.....	11
Прва, друга, трећа, чет'а.....	14
Ла као ласта.....	17
Први и други завршетак.....	19
Јесен.....	21
Композитори и извођачи.....	23
Ја посејах лан.....	27
Си и до.....	30
Покажи шта знаш.....	32

ДО НАМ ЖЕЛИ ДОБАР ДАН

Четвртина с тачком.....	34
Солмизација.....	37
С, d, е... (Џе, де, е).....	40
С-dur (Џе-дур) лествица.....	43
Зима.....	45
На леду.....	48
Празничне радости.....	51
Химна.....	53
Покажи шта знаш.....	56

ДОЂИ, МИЛЕ, У НАШ КРАЈ, ПА ДА ВИДИШ ШТА ЈЕ РАЈ!

Народна традиција.....	58
Народне игре и инструменти.....	60
Музичка традиција других народа.....	63
Прва, друга, трећа.....	65
Фредерик Шопен.....	68
Мали ђачки валцер.....	71
Пролеће.....	74
Покажи шта знаш.....	76

КРОКОДИЛЧИЋ ЗВАНИ ГЕНА СВИРА, ПЕВА ЦЕО ДАН!

Вишегласно извођење песама.....	78
Промена такта/мере.....	80
Музика у анимираним филмовима.....	83
На концерту.....	86
Опера.....	89
Стиже лето.....	93
Покажи шта знаш.....	95

ПЕСМАРИЦА.....

Упутства за извођење музичких игара.....	108
Списак нумера за слушање на ЦД-у.....	110
Решења укрштеница и ребуса.....	112

ВОДИЧ КРОЗ УЧБЕНИК

Ово су Василије и Јована, који ће те водити кроз лекције и помагати ти у стицању музичких знања и вештина.

Бројеви те упућују на редни број нумере на диску. Горњи број се односи на нумеру за слушање, а доњи на музичку матрицу.

Слушалице те упућују да **слушаш** музику са ЦД-а.

Овде је истакнуто оно што треба да запамтиш.

НА ЛЕДУ

- балет
- кореографија
- кореограф
- сценографија

Осмисли покрете телом уз следећу песму.

„Ој, дуледу, дуледу“

Текст: Јован Јовановић Змај
Музика: М. Обрадовић

<p>43 44</p> <p>отпевај двапут</p> <p>1. Ој, дуледу, дуледу, овако је на леу. Ноге као стреле, терај, брацо, селе, ноге, ноге као стреле, терај, брацо, терај, селе.</p> <p>Рефрен: Ај! Хај, хај, уживај! Ој, дуледу, дуледу, овако је на леу.</p>	<p>2. Весело је, весело, све се живо креће. Нос мало се црвени, ај! Опаси неће. Један леги управо, други мало кружи; свако чека похвалу, ако је заслужи.</p> <p>Рефрен</p>	<p>3. Ој, дуледу, дуледу, овако је на леу. Ту је живот прави дож се не откраи. Ноге, ноге као стреле, терај, брацо, терај, селе.</p> <p>Рефрен</p>	<p>отпевај двапут</p>
---	---	---	---------------------------

Који те покрете тела представљени на сликама подсећају на клизање на леу?
У кружићу на одговарајућој слици упиши знак ✓.

„Игра шећерне виле“

Петар Иљич Чајковски

„Игра шећерне виле“ је нумера из балета „Крцко Орашчић“ (лутка која може да крцка орахе) руског композитора П. И. Чајковског. Рађна балета је настала на основу бајке немачког књижевника Хофмана „Крцко Орашчић и Краљ Мишева“.

Балет је музичко дело које се изводи на сцени играњем уз пратњу оркестра. Покретима тела и мимиком лица балерине и балетани описују радњу балета. Њихову **кореографију** (песне кораче) осмишљава **кореограф**. Костими које играчи носе и **сценографија** (предмети на сцени) обогаћују извођење балета.

ДА ЛИ ЗНАШ?

Ансамбл „Руског државног балета“ из Петрограда чине врхунски балетски играчи, који су уједно и изузетни клизачи на леу. Наступали су и у Србији. Учитај код с леве стране и погледај сцену из балета на леу. Помоћу кода с десне стране погледај исти одломак изведен на сцени и уочи разлике у пlesним корацима, костимима и сценографији.

Клизаљке за леу

Шлици, чаштине за балет

Учитај следеће кодове и уочи на какве је још начине употребљена нумера „Игра шећерне виле“:

Олиши на који начин је музика примењена у првом видеу, а на који у другом.

Цртај од музичких елемената (мелодија, ритам, темпо, динамика итд.) утицај на осмишљавање и израду ових снимака?

Микрофон ти казује да ту песму треба да певаш.

Да ли знаш је рубрика помоћу које ћеш допунити знање додатним садржајима.

Ово је знак за питање у току лекције које те води кроз наставни процес.

Овај знак те упућује да свираш мелодијски инструмент.

Овај знак те упућује да свираш ритмички инструмент.

Сада знам и умет ти помаже да провериш новостечено знање.

"Једно после подне"

Маја Обрадовић

Moderato

Уколико немаш звечку, можеш је направити од различитих материјала из свог окружења. Ево предлога.

- Убади мало пиринчаних зрна у пластично јаје од чоколадице.
- Стави јаје између две пластичне кашике окренуте једна ка другој. Тракама од колаж-папира залепи јаје за обе кашике и дршку за дршку.
- Украси звечку по жељи и свирај је.

САДА ЗНАМ И УМЕМ

- Уочи како се цела пауза пише у линијском систему и настави да пишеш као што је започето.
- У празно поље испод сваке ноте упиши одговарајућу паузу.
- У празна поља упиши поменућене вредности нота. Притом води рачуна да у сваком смеру (усправно и положено) збир трајања нота буде цела нота, а да се не понови иста нотна вредност.
- Реши ребусе.

ЧЕТВРТИНА С ТАЧКОМ

• четвртина са тачком
• Allegro

Уочи нову нотну вредност на почетку нотог примера. Извиди бројаницу уз помоћ учитеља/учитељице покретима руку, а затим тактирањем.

"Глади муху по трезху"

Народна бројаница

муха – мува
кухати – кувати

Напомена за извођење покретима руке:
• – удари длановима о клупу
• – удари длан о длан

Четвртина са тачком траје једну и по јединицу бројања. Тачка поред нотне главе продужава трајање четвртине за **половину њене вредности** (за осмину). Код тактирања овог примера осмину ноте изводимо након завршеног другог потеза руке при тактирању.

Уочи четвртине са тачком у следећој песми и заокружи их црвеном бојицом.

"У ливади под јасеном"

Народна песма из Србије

Allegro

1. У ли - ва - ди под ја - се - ном
во - да из - ви - ре, во - да из - ви - ре.
У ли - ва - ди под ја - се - ном,
хај, во - да из - ви - ре.

- Ту се шета лепа Ката, воду захвата, воду захвата. Ту се шета лепа Ката, хај, воду захвата.
- „Узми, Като, узми, злато, моја ћеш бити, моја ћеш бити. Узми, Като, узми, злато, хај, моја ћеш бити.“
- С брега јој се момче баца златном јабуком, златном јабуком. С брега јој се момче баца, хај, златном јабуком.
- „Нећу, нећу, младо момче, имам драгога, имам драгога. Нећу, нећу, младо момче, хај, имам драгога.“

ПОДСЕТИ СЕ

Две различите ноте (или више њих) повезане луком певамо на један слог текста. Овај лук не треба мешати с луком трајања.

Објашњења мање познатих речи.

Овај знак ти показује да треба да ствараш звукове или покрете телом или да изводиш музичку игру.

Овде су наведене кључне речи.

Подсети се је рубрика у којој ћеш обновити знања стечена у претходним разредима.

УПУТСТВА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИЧКИХ ИГАРА

1. „Тита, тита, лобода“, 11. страна

Дечаки су постављени с десне стране, а девојчице с леве. Парови се држе за руке и крећу се један иза другог укрут, почевши десном ногом. Кораци су као код обичног хода и подударују се с пулсацијом песме (четвртином). На стих „Јао, Јао, ручице“ парови се зауставе, дечак и девојчица се окрећу једно ка другом и четири пута плесну длановима међусобно. На стихове „девојачка душице“ дечак и девојчица се подбоче и негну једно ка другом. Приликом понављања рефрена кораци су исти, с тим што се дечак и девојчица овог пута наклоне једно другом. Затим се све девојчице помере за једно место унапред, а прва стаје последња у ред, тако да су код сваке следеће строфе парови различити.

2. „Слонче“, 20. страна

За ову игру је потребно нацртати на дебљем картону мајке, мишије и слонове уши, објезити их, изрезати макамама и сваки пар ушјују причврстити на један рајф за косу. Осим тога, потребно је припремити и једну столицу или мањи сто, као и лонче или чашу од тврђе пластике.

Неко од ученика је мачка, неко – миш, а неко – слонче. Они чуче око сточића/столице док остали ученици (одељењски хор) образују затворен круг око њих, држећи се за руке. Хор пева песму и игра следеће кораке у ритму четвртина: десном ногом удесно, левом ногом удесно преко десне ноге, десном ногом удесно, левом ногом удесно до десне ноге. Затим се све понавља у леву страну, а након тога све укрут док траје песма. За то време, на први стих песме мачка устаје, подиже руке увис, окреће се око својеосе и поново чучне. На други стих песме миш понови исто, а на трећи и четврти стих слонче се трома подиже из чучња, наслања се о сто и руши лонче. Приликом понављања ова два стиха мачка и миш устају и хватају лонче. Онај који први узме лонче, ставља га на сто и у наредном играну игра слонче. Мачка и миш бирају ученике с којима замењују улоге.

3. „У ливади под јасеном“, 35. страна

Цело одељење образује затворено коло, осим девојчице („Кате“) и дечака („момчета“), који су унутар кола. Ката држи посуду за захватање воде (пластичну кантицу с дршком или било шта друго што може да је замени), а момче јабуку. Хор пева пола прве строфе и креће се најпре у десну страну, и то наизменично десном ногом удесно и левом ногом удесно преко десне ноге. Последњи корак у стиху игра се левом ногом удесно с привлачењем десној ноzi. У другом делу строфе све се игра исто, али у супротну страну. Кораци све време одговарају јединици бројања – четвртини ноте. У свакој следећој строфи кораци се понављају. Док хор пева прву и другу строфу, Ката се шета слободним кораком унутар кола, а на стихове „воду захвата“ – глуми да посудом захвата воду. За то време момче стоји у колу, с руком изнад очију, гледа у даљину као да нешто или неког тражи (не види Катy). У трећој строфи момче угледа Катy, прилази јој, клекне пред њу и пружа јој „златну јабуку“. Четврту строфу момче пева соло, а пету – Ката соло, истовремено одмахујући прстом сваки пут на реч „нећу“.

108

На крају уџбеника дата су **упутства за извођење музичких игара.**

У **Песмарици** се налазе **додатни нотни записи.**

Химна Светом Сави

Стеван Стојановић Мокрањац

Свечано

1. Ус - клик-ни - мо с љу-ба - вљу Све-ти-те-љу Са - ви, срп - ске Цр - кве и шко - ле све-ти-тељ-ској гла - ви.

Та - мо вен-ци, та - мо сла - ва где наш срп-ски па - стир Са - ва.

Пој - те му, Ср - би, пе-сму и у - трој - те!

2. С неба шаље благослов свети отац Сава. Са свих страна сви Срби, с мора и Дунава, к небу главе подигните, Саву тамо угледајте. Саву, српску славу, пред престолом Творца!

1. отпевај
двапут

3. Да се српска сва срца с тобом уједине, сунце мира, љубави, да нам свима сине, да живимо сви у слози, Свети Саво, ти помози! Почуј глас свог рода, отпевај српскога народа!

1. отпевај
двапут

Дођи, Миле, у наш крај

Покретљиво

Народна песма

рај, па да ви - диш шта је рај!

рај, па да ви - диш шта је рај!

ле кроз село, отпевај
кросело, двапут
кросело, отпевај
кросело, двапут

109

ПОКАЖИ ШТА ЗНАШ

На крају сваког поглавља налазе се **додатни задаци**, који ће ти помоћи да провериш своје знање.

1. У следећој реченици се крије осам назива нота. Уочи их, подвучи одговарајућом бојом и запиши у линијски систем истим редоследом којим се појављују.

ДОНЕСИ МИ, ЛАЗАРЕ: СИРА, СОЛИ И КЕСИЦЕ КАФА.

2. Узми огледалце, окрени ову страницу ка њему и прочитај следећу реч. Затим објасни њено значење.

АЊЦНТЕПЕР

3. Повежи уоквирене изјаве са одговарајућим сликама.

Публика прати концерт. Композитор компоњује. Извођач увежбава дело.

Одреди тачан редослед радњи приказаних на сликама изнад и у празна поља запиши слова са слика. Објасни значење добијене речи.

Како се зове инструмент с горње слике, а како извођач на њему? Шта све знаш о том инструменту?

32

6

ДО, РЕ, МИ, ФА, СОЛ

Певај следећу песму најпре солмизацијом уз тактирање, а потом и наведеним текстом. Затим песму свирај на инструменту по жељи. На крају уџбеника налази се картонски додаток с приказом нота и начином њиховог извођења на дечјим инструментима. Он ће ти помоћи у свирању сваке песме.

1 **„До, ре, ми, фа, сол”**
2 Текст и музика: Маја Обрадовић до ре ми фа сол

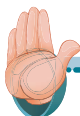
↓ 1   ↑ 2   ↓ 1   ↑ 2   ↓ 1   ↑ 2   ↓ 1   ↑ 2

↓ 1   ↑ 2   ↓ 1   ↑ 2   ↓ 1   ↑ 2   ↓ 1   ↑ 2

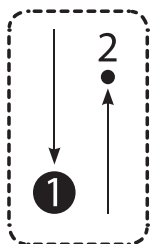
↓ 1   ↑ 2   ↓ 1   ↑ 2   ↓ 1   ↑ 2   ↓ 1   ↑ 2

ДО ка - о **ДО**-бар дан, **РЕ** ка - о **РЕ** - ка,
МИ, **МИ** ка - о **МИ**ш, **ФА** ка - о **ФА**р - ба,
СОЛ, **СОЛ**, **СОЛ**-и - ста, **СОЛ**, **ФА**, **МИ**, **РЕ**, **ДО**.

ПОДСЕТИ СЕ

Тактирање је бројање покретима руке. Покрети су одсечни и уједначени. Приликом тактирања на два потеза рука се креће **доле–горе**. Код покрета надоле, треба да се чује благ ударац длана о клупу, јер је први откуцај увек наглашен (већи кружић). Други откуцај је ненаглашен (мањи кружић) и изводи се кад се рука заустави у горњем положају при тактирању.

 Повежи линијом ноте и паузе с њиховим називом.

четвртина
ноте

четвртина
паузе

осмина
ноте

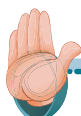
осмина
паузе

 Подсети се раније стеченог знања и заокружи слово испред тачне тврдње.

Ритам је:

- а) извођење тонова на једном инструменту;
- б) низање звукова (шумова или тонова) разних (истих и различитих) трајања;
- в) смењивање тонова и пауза истих вредности.

ПОАСЕТИ СЕ

Мелодију добијамо низањем тонова разних (истих и различитих) висина и трајања. Тонове мелодије чине музичку целину којом композитор (музички стваралац) саопштава одређену „музичку“ поруку.

Како се креће мелодија у песми „До, ре, ми, фа, сол“? Заокружи слово испред једног од понуђених одговора или допиши свој одговор.

а) скоковито

б) поступно

в) _____

Препознај у којим се од понуђена три такта мелодија креће скоковито. Изабери онај који ти се више допада и упиши га у празан такт. Затим свирај мелодију на одабраном инструменту.

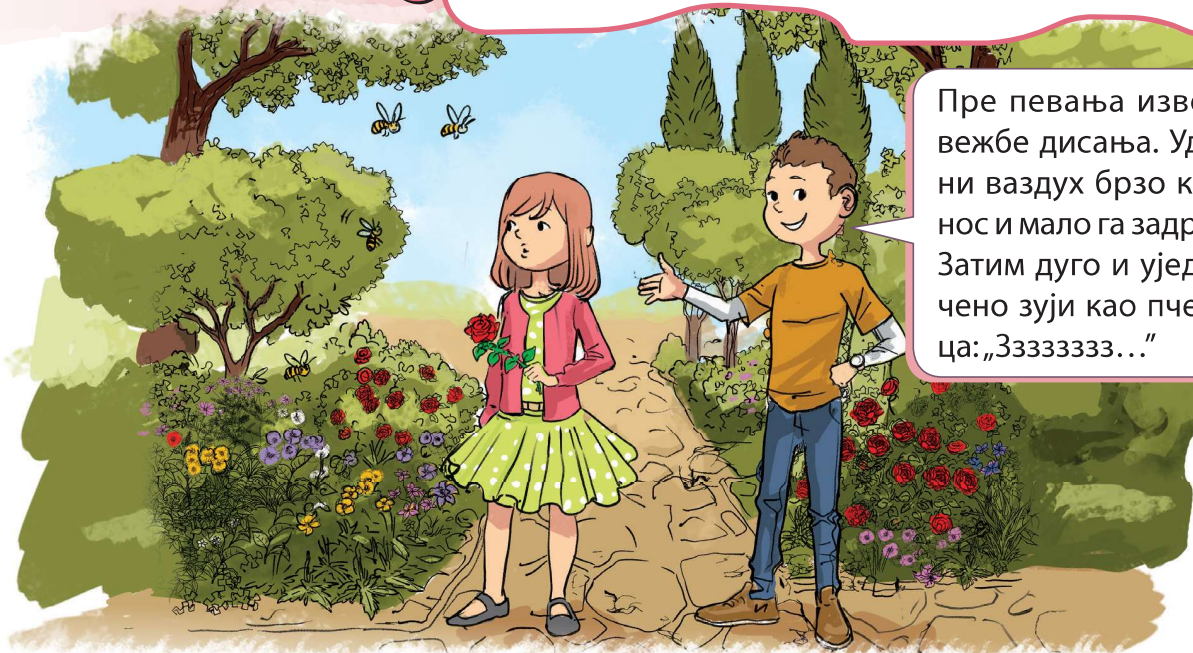
Која расположења су представљена на сликама? Изабери једну слику и осмисли и одсвирај мелодију која ће је најбоље описати. Користи тонове **ДО**, **РЕ**, **МИ**, **ФА** и **СОЛ**.

- репетиција
- темпо
- Andante

МУЗИКА И ИГРА

Пре певања изведи вежбе дисања. Удахни ваздух брзо кроз нос и мало га задржи. Затим дуго и уједначено зуји као пчелица: „Зззззззз...”

3
4

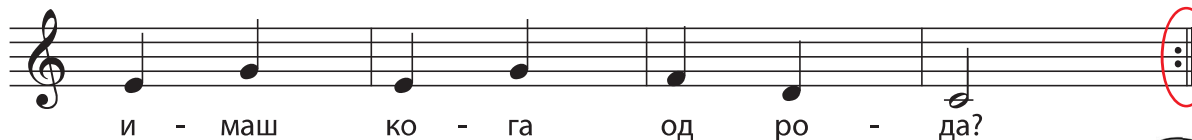

„ТИТА, ТИТА, ЛОБОДА”

Народна песма уз игру из Србије

Andante

Рефрен (певај на мелодију строфе):

Јао, јао ручице,
девојачка душице. } отпевај
двапут

2. Немам никог од рода,
само брата и Бога.

Рефрен

3. Ја га послах у бостан
да набере ђулистан.

Рефрен

4. Не погоди ђулистан,
већ погоди јабуку.

Рефрен

5. Грize мома јабуку,
уједе се за руку.

Рефрен

ТИТА – узвик којим се деца опомињу да нешто не дирају

ЛОБОДА – назив биљке
БОСТАН – овде: башта, врт

ЂУЛИСТАН – врт с ружама, ружичњак

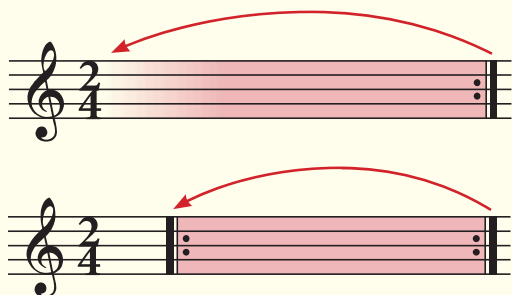
МОМА – девојка

Andante

Брзину извођења неке песме називамо **темпо**. Ознака за темпо се пише на почетку песме, у левом горњем углу изнад линијског система. Темпо може бити: спор, умерен или брз. За означавање темпа често се користе италијанске речи записане латиничним писмом. Једна од таквих ознака је **Andante**, што значи **брзином хода**, и користи се за означавање умереног темпа.

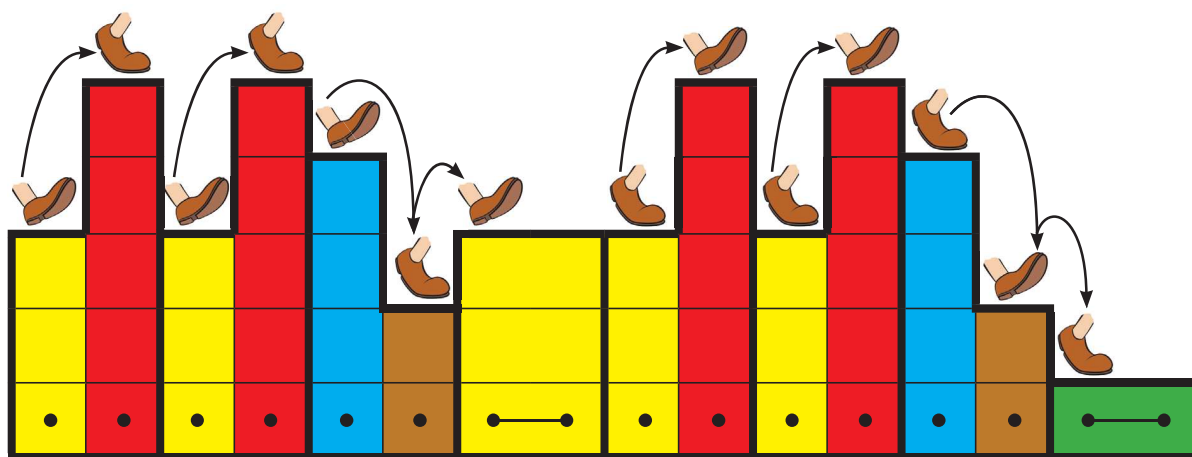
Репетиција је знак за понављање песме. Њена улога је да скрати нотни запис. У горњем примеру песма се понавља од почетка до знака за репетицију. У доњем примеру се понавља део песме између два знака.

🎵 Како се зове нотна вредност која траје два откуцаја?

🎵 Повежи половину ноте са одговарајућом паузом.

🎵 Како се креће мелодија у песми „Тита, тита, лобода“: поступно или скоковито? Уочи два иста почетка у овој песми.

Ти - та, ти - та, ло - бо - да, и - маш ко - га од ро - да?

Слушај пажљиво следећу песму и одреди њен темпо.

5

„Бора из суседног шора”

Текст: Драгомир Ђорђевић

Музика: Радослав Граић

шор – мања улица, сокак

🎵 Ко изводи композицију „Бора из суседног шора”? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) хор

б) солиста

в) солиста и хор

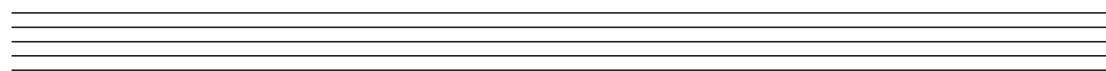
Осмислите једноставне кораке и плешите уз песму „Бора из суседног шора”.

САДА ЗНАМ И УМЕМ

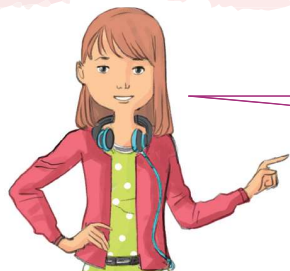
Уочи који такт се понавља у нотном примеру. Затим препиши целу мелодију тако што ћеш користити знаке за понављање (репетицију) и на тај начин скратити нотни запис. Уместо ознаке „Брзином хода” користи ознаку за темпо преузету из италијанског језика. Након тога певај и свирај мелодију.

Брзином хода

• нота ла

ЛА КАО ЛАСТА

Уочи нову ноту ла.

10
11

„Ласте“

Текст и музика: Маја Обрадовић

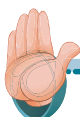
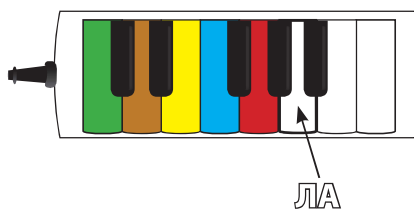
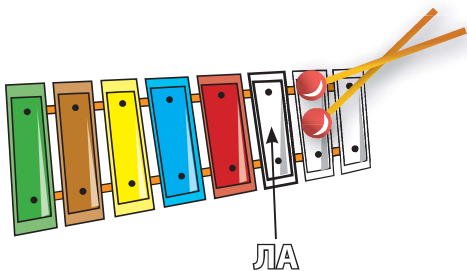
до ре ми фа со ла

Andante

Нота ЛА се пише у другој празнини линијског система.

Ево како се свира **тон ЛА** на различитим мелодијским инструментима.

ПОДСЕТИ СЕ

Тон се пева или свира, а нота се записује.

„Једно после подне“

Маја Обрадовић

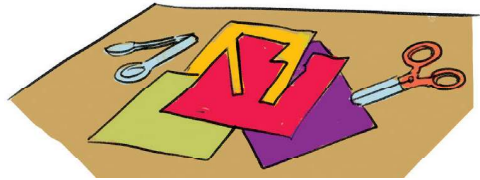
Moderato

или

цела пауза

или

Уколико немаш звечку, можеш је направити од различитих материјала из свог окружења. Ево предлога.

1. Убаци мало пиринчаних зрна у пластично јаје од чоколадице.
2. Стави јаје између две пластичне кашике окренуте једна ка другој. Тракама од колаж-папира залепи јаје за обе кашике и дршку за дршку.

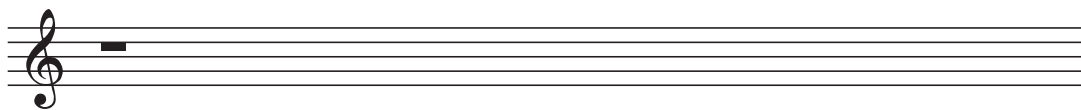
3. Украси звечку по жељи и свирај је.

САДА ЗНАМ И УМЕМ

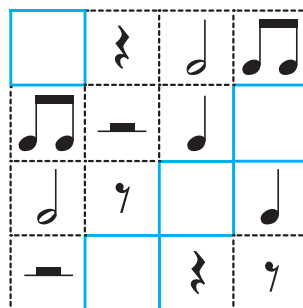
1. Уочи како се цела пауза пише у линијском систему и настави да пишеш као што је започето.

2. У празно поље испод сваке ноте упиши одговарајућу паузу.

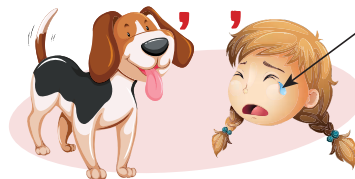
3. У празна поља упиши понуђене вредности нота. Притом води рачуна да у сваком смеру (усправно и положено) збир трајања нота буде цела нота, а да се не понови иста нотна вредност.

4. Реши ребусе.

И

_____

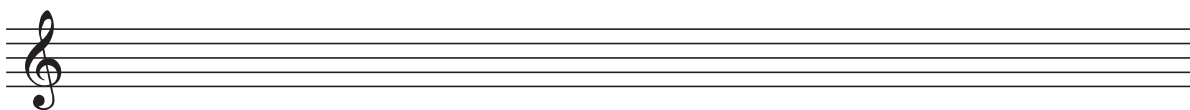

ПОКАЖИ ШТА ЗНАШ

1. У следећој реченици се крије осам назива нота. Уочи их, подвуци одговарајућом бојом и запиши у линијски систем истим редоследом којим се појављују.

ДОНЕСИ МИ, ЛАЗАРЕ: СИРА, СОЛИ И КЕСИЦЕ КАФА.

2. Узми огледалце, окрени ову страницу ка њему и прочитај следећу реч. Затим објасни њено значење.

РЕПЕТИЦИЈА

3. Повежи уоквирене изјаве са одговарајућим сликама.

Публика прати концерт.

Композитор компонује.

Извођач увежбава дело.

Одреди тачан редослед радњи приказаних на сликама изнад и у празна поља запиши слова са слика. Објасни значење добијене речи.

Како се зове инструмент с горње слике, а како извођач на њему?
Шта све знаш о том инструменту?

Кола и друге народне игре свирају се на **народним инструментима**. Неки од њих се још увек ручно израђују у народу, а неки се праве фабрички.

Фрула и двојнице

Фрула или **свирала** је народни дувачки инструмент од дрвета. Израђује се у различитим величинама и веома често украшава. Тон се добија удвавањем ваздуха у цев и отварањем и затварањем рупица прстима. Свирала се сматра пастирским инструментом, јер су га највише свирали пастири док су чувала стоку. Данас је фрула веома распрострањена, а свирка фрулаша одржала се до наших дана. Наш најпознатији фрулаш је Бора Дугић.

Бора Дугић

Двојнице (двострука свирала) сличне су фрули. Израђују се од једног комада дрвета и често се украшавају. На њима се свира двогласна музика (две различите мелодије истовремено).

61 „Врцаво коло”

 Упореди „Старинско коло” и „Врцаво коло”. Које од њих је у бржем темпу?

Тупан или **тапан** је врста великог бубња и спада у ударачке инструменте. Састоји се од дрвеног рама преко којег је с обе стране разапета кожа. Свира се ударањем палице о једну страну и пругића о другу. Свирач га свира окаченог о лево раме или седећи.

Хармоника је инструмент с диркама, веома распрострањен у нашој земљи. Свира се притиском дирки и дугмића прстима. Истовремено се рукама развлачи мех (средишњи део инструмента). На њој се свира народна музика, али и друге врсте музике.

Јохан Штраус Млађи
(1825–1899)

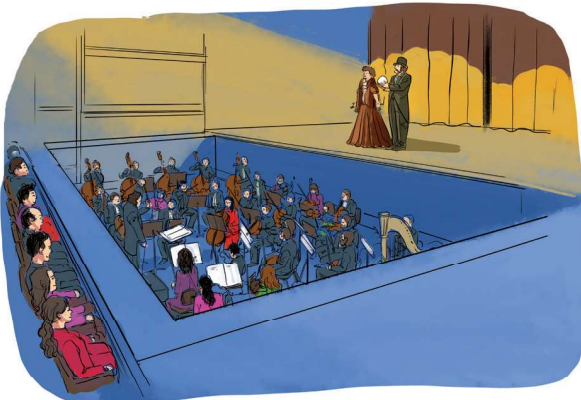
ДА ЛИ ЗНАШ?

Јохану Штраусу Млађем су толико често навирале нове музичке идеје да је у недостатку нотног папира записивао ноте и на рукаву кошуље.

1. Рођен је у околини Беча (Аустрија). Био је најстарији од тројице синова композитора Јохана Штрауса Старијег. Отац је желео да му син буде банкар, па је мали Јохан кришом од њега, уз мајчину помоћ, учио свирање виолине.

2. Каријеру је започео као банкарски службеник, али то га није спречило да оснује оркестар, којим је дириговао. Након очеве смрти спојио је свој и његов оркестар. С њим је наступао широм света и стекао велику популарност.

3. Написао је велики број композиција, међу којима се истичу сценска дела и разни плесови (велики број валцера, полке и други плесови).

4. Био је најуспешнији композитор валцера, окретне игре која је достигла врхунац популарности у Бечу средином XIX века. Због тога га веома често зову „краљем валцера“.

Солмизација

Музика: Ричард Роџерс
и Оскар Хамерштајн

Живахно

С , G⁷

ДО нам же-ли до-бар дан, РЕ у ре-ду че-ка сам,

С , F

МИ је то смо, е - то, ми, ФА је фа-зон зна-мо сви,

С F D G

СОЛ то сол-ми-зи-рам ја, ЛА је ла-ђа сва-ко зна,

E Am , F G 1.С

СИ нам ти-хо ка-же то да је и - за ње - га ДО.

2.С G С

ДО, ДО, РЕ, МИ, ФА, СОЛ, ЛА, СИ, ДО, СОЛ, ДО.

4. „Коло води Васа”, 60. страна

Ова игра се игра живахно. Играчи се држе за руке и образују затворено коло. На текст „Коло води Васа” играју се следећи кораци: десном ногом удесно, левом ногом иза десне, десном удесно успорено. На текст „коло се таласа” игра се: левом ногом удесно испред десне, десном ногом удесно и левом ногом испред десне успорено. Сви описани кораци се понављају истим редоследом до краја песме.

5. „Лападу”, 64. страна

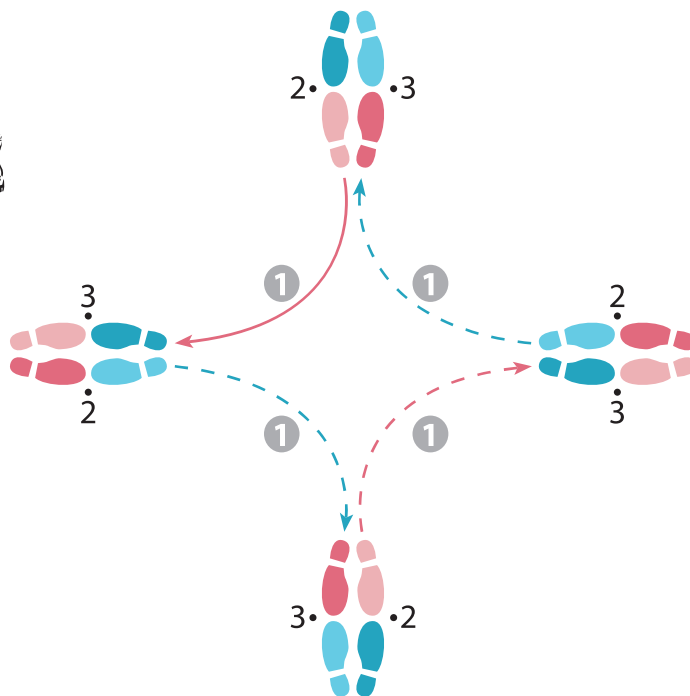
Играчи се најпре држе за руке формирајући затворен круг. Коло се креће улево (у смеру казаљки на сату) укрштеним корацима на следећи начин: десном ногом улево испред леве с преношењем тежине на десну ногу и истовременим савијањем колена, левом ногом улево с преносом тежине на ту ногу, десном ногом улево иза леве с преношењем тежине и савијањем колена и левом ногом улево с преносом тежине. Када се заврши игра уз певање, један играч гласно пита остале играче: „Хоћемо ли да играмо *лападу* држећи се под руку (или: за рамена/уши/косу/глежњеве/колена итд.)?” Остали играчи одговарају углас: „Нећемо!” Када играчи дају потврдан одговор, онда играч који је поставио питање гласно говори: „Играјмо *лападу*!” и одиграју *лападу* на задат начин. Након тога нови играч предлаже како да се надаље игра, а играчи одговарају и сагласно томе играју.

6. Валцер, 68. страна

Валцер се игра у пару. Дечак и девојчица су окренути једно ка другом, с рукама постављеним као што је приказано на слици број 1. Пошто је код валцера прва јединица бројања изразито наглашена у односу на другу и трећу, први корак треба да буде дуг, а остала два у месту. На слици број 2 приказани су кораци с погледом одозго. Бројеви представљају јединице бројања, односно бројање на три. Блеђом нијансом боје обележена је лева нога (ружичаста за девојчицу, а плава за дечака), а јачом нијансом – десна нога.

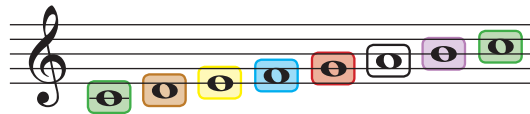
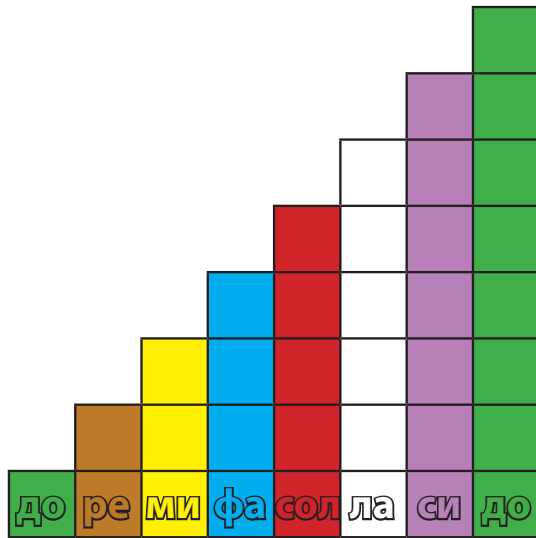

Слика 1

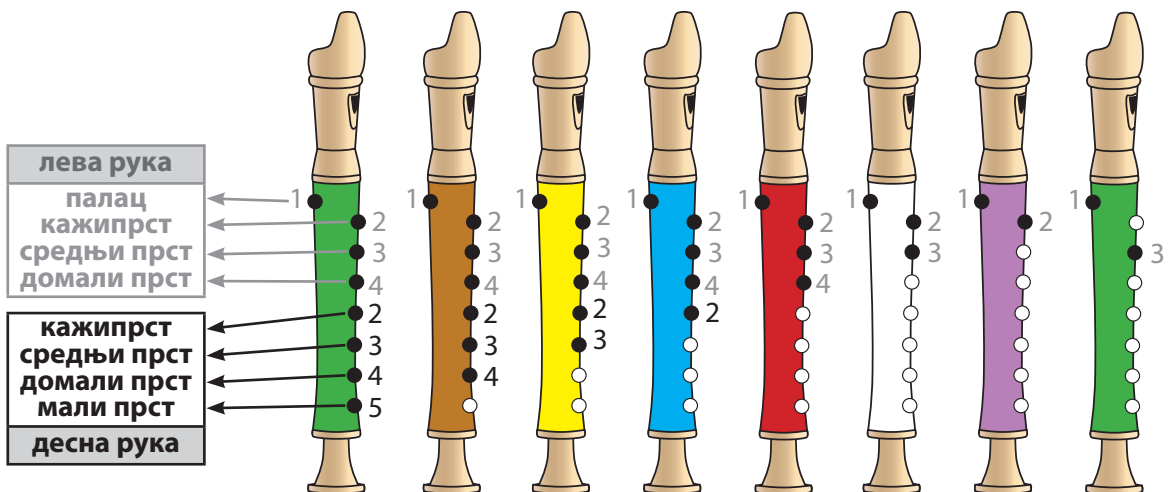
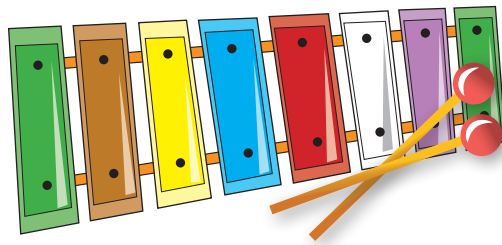

Слика 2

солмизација: до¹ ре¹ ми¹ фа¹ сол¹ ла¹ си¹ до²
 абецеда: с¹ d¹ е¹ f¹ g¹ а¹ h¹ с²

НОТНЕ ВРЕДНОСТИ

Назив вредности	Ноте	Паузе	Трајање
Цела			4 откуцаја/потеза руке при тактирању
Половина			2 откуцаја/потеза руке при тактирању
Четвртина			1 откуцај/потез руке при тактирању
Осмине			1 откуцај/потез руке при тактирању

ПРОДУЖАВАЊЕ НОТНИХ ВРЕДНОСТИ

Назив	Ознака	Значење
Корона	 	Продужава вредност за отприлике половину трајања ноте или паузе.
Четвртина с тачком		Тачка продужава вредност за тачно половину трајања ноте или паузе.
Половина с тачком		
Лук трајања		Спаја две ноте исте висине у заједничко трајање.

ДИНАМИКА – ЈАЧИНА ИЗВОЂЕЊА

Назив	Ознака	Чита се	Значи
<i>piano</i>	<i>p</i>	пијано	тихо
<i>mezzopiano</i>	<i>mp</i>	мецопијано	средње тихо
<i>mezzoforte</i>	<i>mf</i>	мецофорте	средње јако
<i>forte</i>	<i>f</i>	форте	јако
<i>crescendo</i>		крешендо	постепено појачавање
<i>decrescendo</i>		декрешендо	постепено утишавање

ТЕМПО – БРЗИНА ИЗВОЂЕЊА

Назив	Значи
Andante	брзином хода
Moderato	мало покретљивије од темпа Andante
Allegro	брзо